

12/MAV/M-2024-03

Booklet Series

Candidate's Roll Number

--	--	--	--	--	--

Question Booklet

Serial No.

LANGUAGE, GENERAL STUDIES AND URDU

Time Allowed : 2:30 Hours

Maximum Marks : 150

Read the following instructions carefully before you begin to answer the questions.

IMPORTANT INSTRUCTIONS

1. This Question Booklet is divided into three Parts—Part–I, Part–II and Part–III. Part–I contains questions of **Language (Qualifying)**, Part–II contains questions of **General Studies** and Part –III contains questions of **Urdu**.
2. **Part–I, Language (Qualifying)** consists of Question Nos. 1 to 30. In **Part–I, English Language** consists of Question Nos. E-1 to E-8 (common for all), **Hindi Language** consists of Question Nos. H-9 to H-30, **Urdu Language** consists of Question Nos. U-9 to U-30 and **Bengali Language** consists of Question Nos. B-9 to B-30 (Students are required to choose the questions from any one language out of three languages). **Part–II** consists of Question Nos. 31 to 70 (the questions and their responses are printed in English and Hindi versions both) and **Part–III** consists of Question Nos. 71 to 150.
3. All questions carry equal marks.
4. An Answer Sheet has been supplied inside the question booklet to mark the answers. **You must write your Roll Number and other particulars in the space provided in the Answer Sheet, failing which your Answer Sheet will not be evaluated.**
5. **Immediately after commencement of the examination, you should check up your Question Booklet and attached answer sheet and ensure that the Question Booklet Series is printed on the top right - hand corner of the Booklet and the series encoded in answer sheet are same. Also please check that the Booklet contains 32 printed pages including one page (Page Nos. 31) for Rough Work and no page or question is missing or unprinted or torn or repeated or question booklet and answer sheet have different series. If you find any defect in this Booklet, get it replaced immediately by a complete Booklet with OMR sheet of the same series.**
6. You must write your Roll Number in the space provided on the top of this page. Do not write anything else on the Question Booklet.
7. Each question comprises of **Five** responses—(A), (B), (C), (D) and (E). You are to select **ONLY ONE** correct response and mark it in your Answer Sheet. Your total marks will depend on the number of correct responses marked by you in the Answer Sheet.
8. In the Answer Sheet, there are **Five** circles—(A), (B), (C), (D) and (E) against each question. To answer the questions, you are to mark with Black/Blue ink ballpoint pen **ONLY ONE** circle of your choice for each question. Select only one response for each question and mark it in your Answer Sheet. If you mark more than one answer for one question, the answer will be treated as wrong. **Use Black/Blue ink ballpoint pen only to mark the answer in the Answer Sheet. Any erasure or change is not allowed.**
9. If there is any sort of mistake either of printing or of factual nature, then out of English and Hindi versions of the questions, the English version will be treated as standard.
10. You should not remove or tear off any sheet from the Question Booklet. You are not allowed to take this Question Booklet and the Answer Sheet out of the Examination Hall during the examination. **After the examination has concluded, you must hand over your Answer Sheet to the Invigilator.** Thereafter, you are permitted to take away the Question Booklet with you.
11. Failure to comply with any of the above instructions will render you liable to such action or penalty as the Commission may decide at their discretion.
12. Candidates must assure before leaving the Examination Hall that their Answer Sheets will be kept in Self Adhesive LDPE Bag and completely packed/sealed in their presence.

PART - I (English Language)

Directions (Q. Nos. E-1 to E-5) Read the passage given below and answer the questions that follow :

Amitabh Bachchan, popularly known as big B, was born in Allahabad, Uttar Pradesh on 11 October 1942. He is an iconic actor whose career in Indian Cinema has spanned four decades. His father H.R. Bachchan was a well-known Hindi poet. (Bachchan is actually his father's pen name but has now become the family surname) Amitabh attended boys' High School in Allahabad, followed by Sherwood College in Nainital and earned a degree in science from Delhi university. His first film was 'Saat Hindustani' (1969). He became well-known as a movie star in 1973 after the success of 'Abhimaan' and 'Zanjeer' which was followed by his box office successes such as 'Sholay', 'Amar Akbar Anthony', 'Trishul', 'Don' and 'Deewar'. He often played the role of an angry young man fighting a corrupt establishment, a theme that had tremendous appeal in India at that time.

E-1. Which city is the birth place of Amitabh in India?

- (A) Bombay
- (B) Delhi
- (C) Bangalore
- (D) More than one of the above
- (E) None of the above

E-2. How long has Amitabh Bachchan dominated Indian Cinema?

- (A) Three decades
- (B) Four decades
- (C) Two decades
- (D) More than one of the above
- (E) None of the above

E-3. From which university did Amitabh earn his degree in science?

- (A) Aligarh Muslim University
- (B) Banaras Hindu University
- (C) Punjab University
- (D) More than one of the above
- (E) None of the above

E-4. When did Amitabh got recognition as a movie star in India?

- (A) 1966
- (B) 1969
- (C) 1973
- (D) More than one of the above
- (E) None of the above

E-5. Which film of the following is Amitabh's first film?

- (A) 'Zanjeer'
- (B) 'Abhimaan'
- (C) 'Saat Hindustani'
- (D) More than one of the above
- (E) None of the above

Directions (Q. Nos. E-6 and E-7) : Fill in the blanks with suitable articles like 'a' 'an' 'the' :

E-6. The shadow of moon fills on _____ Earth.

- (A) an
- (B) a
- (C) the
- (D) More than one of the above
- (E) None of the above

E-7. I have always wanted to study abroad, not only for _____ degree but also for the experience.

- (A) an
- (B) a
- (C) the
- (D) More than one of the above
- (E) None of the above

E-8. First May 2024 is Wednesday, what day of the week would be 9th of May?

- (A) Friday
- (B) Thursday
- (C) Monday
- (D) More than one of the above
- (E) None of the above

(Hindi Language)

(क)

निम्नलिखित गद्यांशों को पढ़कर मूढ़े गए प्रश्नों का उत्तर दीजिए –

पंडित राम प्रसाद बिस्मिल उन महान क्रांतिकारियों में से एक थे, जिन्होंने अपने कार्यों से अंग्रेजी हुकूमत को हिला दिया था। जब राम प्रसाद आर्य समाज के संपर्क में आए, इनके जीवन में क्रांति आ गई, इनमें बुराइयों का सामना करने का साहस जाग उठा। उन दिनों स्वतंत्रता आंदोलन ज़ोर पर था। राम प्रसाद को पता चला कि क्रांतिकारी युवक देश में सजग हैं तथा देश की स्वतंत्रता के लिए मर मिटने को तैयार हैं। बिस्मिल क्रांतिकारी संगठन के सदस्य बन गए। इन्होंने एक पुस्तक भी लिखी – ‘अमरीका को स्वतंत्रता कैसे मिली?’ इनकी ‘स्वदेश-रंग’ नामक पुस्तक बहुत प्रसिद्ध है। आंदोलन में धन की कमी एक बहुत बड़ी समस्या थी। धन जुटाने के लिए इन्होंने किसी दीन-हीन को नहीं सताया, बल्कि अंग्रेज़ों का सरकारी खज़ाना लूटने की योजना बनाई। इन्होंने 9 अगस्त, 1925 को काकोरी स्टेशन पर धन लूटकर स्वाधीनता संग्राम में लगा दिया। इसके लिए इनपर मुकदमा चलाया गया। इन्हें फाँसी की सज़ा दी गई। पंडित बिस्मिल ने 26-27 वर्ष की आयु में वह कार्य कर दिखाया, जो लंबी आयु जीने वाले भी नहीं कर पाते। ये एक कवि भी थे, इनकी ये पंक्तियाँ समय-समय पर हमें प्रेरणा देती हैं :

‘सरफ़रोशी की तमन्ना अब हमारे दिल में है।

देखना है ज़ोर कितना बाजु ए-कातिल में है।।’

H-9. राम प्रसाद के जीवन में परिवर्तन कब आया?

- (A) क्रांतिकारियों के संपर्क में आने पर
- (B) जब अमरीका को स्वतंत्रता मिली
- (C) जब वे आर्य समाज के संपर्क में आए
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-10. बिस्मिल ने धन की समस्या कैसे हल की?

- (A) सरकारी खज़ाना लूटकर
- (B) चंदा इकट्ठा करके
- (C) ग़रीबों को लूटकर
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-11. बिस्मिल महान क्रांतिकारी क्यों कहलाए?

- (A) क्योंकि उन्हें फाँसी की सज़ा दी गई।
- (B) क्योंकि उन्होंने पुस्तकें लिखीं।
- (C) क्योंकि उन्होंने अपने कार्यों से अंग्रेज़ी हुकूमत को हिला दिया।
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-12. ‘सजग’ में मूल शब्द है :

- (A) सज
- (B) जग
- (C) ग
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-13. ‘स्वतंत्रता’ शब्द का विलोम है :

- (A) गणतंत्रता
- (B) लोकतंत्रता
- (C) प्रजातंत्रता
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-14. ‘लंबी आयु जीने वाला’ वाक्यांश के लिए एक शब्द है –

- (A) लंबायु
- (B) दीर्घायु
- (C) अल्पायु
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

(ख)

मनुष्य का जीवन संसार के छोटे-बड़े प्राणियों और पदार्थों में श्रेष्ठ माना गया है। वह इसलिए कि मनुष्य बड़ा बुद्धिमान और कल्पनाशील प्राणी है। अपने विचारों के बल पर ही वह जो चाहे कर सकता है और बहुत ऊँचा उठ सकता है। परंतु विचार सच्चे, सादे और पवित्र होने के साथ-साथ मनुष्य के व्यावहारिक जीवन से संबंध रखने वाले होने चाहिए। इन्हीं बातों को आधार बनाकर 'सादा जीवन, उच्च विचार' को मानव-जीवन की सफलता की सीढ़ी माना गया है। सादगी मनुष्य के पहनावे से नहीं, बल्कि उसके प्रत्येक हाव-भाव, विचार तथा जीवन के ढंग से टपकनी चाहिए। यही वास्तविक सादगी है, जो विचारों को भी उच्च बनाकर सब प्रकार की उन्नति और विकास का कारण बनती है। संसार का इतिहास इस बात का गवाह है कि आरंभ से ही सादगी पसंद व्यक्ति ही जनता को उच्च विचार देकर उन्नति और विकास की राह प्रशस्त करते आ रहे हैं। महात्मा बुद्ध, संत कबीर, गुरु नानक, महात्मा गाँधी, डॉ. राधाकृष्णन, विनोबा भावे आदि इस तथ्य के प्रत्यक्ष प्रमाण हैं।

H-15. मनुष्य का जीवन श्रेष्ठ क्यों माना जाता है?

- (A) क्योंकि वह सफल है
- (B) क्योंकि वह बुद्धिमान और कल्पनाशील है
- (C) क्योंकि वह परिश्रमी और कठोर है
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-16. उन्नति करने के लिए मनुष्य के विचार कैसे होने चाहिए?

- (A) झूठे, ऊँचे और अपवित्र
- (B) बेबुनियाद
- (C) मोह-माया से युक्त
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-17. वास्तविक सादगी क्या है?

- (A) वैचारिक और व्यावहारिक
- (B) मनुष्य का पहनावा
- (C) मनुष्य का दिखावा
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-18. 'उन्नति' शब्द का उचित विलोम शब्द है :

- (A) प्रोन्नति
- (B) पदोन्नति
- (C) अवनति
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-19. 'महान है जो आत्मा' का समास है :

- (A) कर्मधारय समास
- (B) अव्ययीभाव समास
- (C) तत्पुरुष समास
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-20. 'प्रत्येक' शब्द का सही वर्ण-विच्छेद है -

- (A) प् + र् + आ + त् + अ + य् + ए + क्
- (B) प् + र् + अ + त् + अ + य् + ए + क् + अ
- (C) प् + र् + अ + त् + य् + ए + क् + अ
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-21. निम्नलिखित में से वृद्धि संधि का उदाहरण है -

- (A) पित्रादेश
- (B) गिरीश
- (C) महौजस्वी
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-22. निम्नलिखित में से शुद्ध वर्तनी है -

- (A) अद्वितिय
- (B) अद्वितीय
- (C) अद्वितीय
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-23. निम्नलिखित में से जातिवाचक संज्ञा है -

- (A) बहन
- (B) मंत्री
- (C) जुलाहा
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-24. 'चंद्रमा' का पर्यायवाची है -

- (A) राकेश
- (B) सारंग
- (C) आदित्य
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-25. 'स्थिर' का विलोम शब्द है -

- (A) चंचल
- (B) अस्थिर
- (C) निर्विकार
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-26. 'मैं एक लीटर दूध पीता हूँ' - में विशेषण शब्द है -

- (A) मैं
- (B) एक लीटर
- (C) दूध
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-27. 'कृष्णार्पण' शब्द में कौन-सा समास है?

- (A) अव्ययीभाव
- (B) कर्मधारय
- (C) बहुव्रीही
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-28. निम्नलिखित वाक्यांश के लिए एक शब्द बताइए -

'कम बोलनेवाला'

- (A) मितभाषी
- (B) वाचाल
- (C) मिष्टभाषी
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-29. 'उदासीन हो जाने' के लिए सही मुहावरा है -

- (A) आँखें चुराना
- (B) आँखों में गड़ना
- (C) आँखें फेर लेना
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

H-30. 'निरपराध' में उपसर्ग है -

- (A) नि
- (B) निर्
- (C) निस्
- (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
- (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

(Urdu Language)

اقتباس

شفیع جاوید مظفر پور میں 4 جنوری 1938ء کو پیدا ہوئے۔ ان کے گھر کا ماحول ادبی تھا۔ آبائی وطن گیا ہے۔ ان کا اصل نام سید محمد شفیع الدین ہے۔ پٹنہ یونیورسٹی سے انھوں نے سماجیات میں ایم۔ اے کیا۔ محکمہ اطلاعات نشریات حکومت بہار کے ڈائریکٹر کے عہدے سے وہ سبکدوش ہوئے۔ ملازمت کے دوران گورنر بہار کے پریس سکریٹری بیس نکاتی پروگرام عمل درآمد کمیٹی کے ڈائریکٹر اور انڈین ریڈیو کراس سوسائٹی، بہار کے ایڈمنسٹریٹری جیسے عہدوں پر بھی وہ کاربند رہے۔ فی الوقت وہ پٹنہ میں مقیم ہیں۔ 1953ء میں درجہ نگہ کے ماہنامہ افق میں شفیع جاوید کا پہلا افسانہ ”آرٹ اور تمباکو“ شائع ہوا۔ انہیں بہار اردو اکیڈمی اور آل انڈیا میرا کاڈمی لکھنؤ کی طرف سے اعزازات بھی حاصل ہو چکے ہیں۔

درجہ بالا اقتباس کو غور سے پڑھیے اور U-9 سے U-14 تک سوالات کے درست جوابات کی نشاندہی کیجئے۔

U-9. شفیع جاوید کہاں پیدا ہوئے؟

- (A) مظفر نگر
(B) مظفر پور
(C) غازی پور

- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-10. شفیع جاوید کا آبائی وطن کہاں ہے؟

- (A) گیا
(B) پٹنہ
(C) مظفر پور

- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-11. انڈین ریڈیو کراس سوسائٹی اور بہار کے ایڈمنسٹریٹری جیسے عہدوں پر کون فائز ہوا؟

- (A) خالد جاوید
(B) مشتاق احمد نوری
(C) شفیع جاوید

- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-12. شفیع جاوید کے پہلے افسانے کا نام کیا ہے؟

- (A) وقت کے اسیر
(B) رات اور شہر
(C) آرٹ اور تمباکو

- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-13. شفیع جاوید کا کونسا افسانہ ماہ نامہ افق میں شائع ہوا؟

- (A) آرٹ اور تمباکو
(B) تعریف اس خدا کی
(C) کھلی جو آنکھ

- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-14. 1953ء درجہ نگہ سے کونسا ماہ نامہ نکلتا تھا؟

- (A) کہکشاں
(B) افق
(C) درخشاں

- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

اقتباس

سلام بن رزاق مہاراشٹر کے پن ویل میں 15 نومبر 1941ء کو پیدا ہوئے۔ ان کی تعلیم ڈیپلوما ان ایجوکیشن کی ہے اور بمبئی میونسپل کارپوریشن کے اسکولوں سے 35 برس تک استاد کی حیثیت سے متعلق ہونے کے بعد 1999ء میں وہ سبکدوش ہوئے۔ سلام بن رزاق فی الوقت ممبئی میں مقیم ہیں۔
1964ء میں ان کا پہلا افسانہ شائع ہوا۔ نگلی دوپہر کا سپاہی

U-18. سلام بن رزاق کے ہندی افسانوی مجموعے کا نام کیا ہے؟

- (A) کام دھنیو
- (B) اُنق
- (C) خدا کی تعریف
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-19. 1998 میں سلام بن رزاق کا کون سا ایوارڈ دیا گیا؟

- (A) اردو اکادمی دہلی ایوارڈ
- (B) میرا اکادمی دہلی ایوارڈ
- (C) ساہتیہ اکادمی ترجمہ ایوارڈ
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-20. سلام بن رزاق کی تعلیم کون سی ہے؟

- (A) بی کام
- (B) ڈپلوما ان ایجوکیشن
- (C) بی. بی. اے
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-21. مختلف آوازوں کی پہچان کے لئے جو تحریری علامات مقرر ہیں ان

- (A) کو کہا جاتا ہے؟
- (B) آواز
- (C) الفاظ
- (D) حرف
- (E) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (F) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-22. 'واؤ جسے خوب کھول کر پڑھا جائے اسے کہا جاتا ہے؟

- (A) واو مجہول
- (B) واو معروف
- (C) واو معدولہ
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

(1977): "معر 1967 اور شکستہ بتوں کے درمیان (2001) ان کے

افسانوی مجموعے ہیں۔ ہندی میں ان کے افسانوں کا مجموعہ 'کام دھنیو' 1988 میں شائع ہوا۔ نیشنل بک ٹرسٹ نے ان کی مرتبہ اور مترجمہ کتاب 'عصری ہندی کہانیاں' 1955 میں شائع کی۔ 1988 میں ساہتیہ اکادمی کا ترجمہ اوارڈ دیا گیا۔ 2004 میں 'شکستہ بتوں' کے درمیان کتاب کے لئے انہیں ساہتیہ اکادمی انعام سے سرفراز کیا گیا۔

درجہ بالا اقتباس کو پڑھ کر U-15 سے U-20 تک سوالات کے جوابات لکھیں۔

U-15. سلام بن رزاق کہاں مقیم ہیں؟

- (A) دربھنگہ
- (B) ممبئی
- (C) بھوپال
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-16. سلام بن رزاق کہاں پیدا ہوئے؟

- (A) پنویل
- (B) پٹنہ
- (C) گورکھپور
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-17. 'نگی دو پہر کا سپاہی' کس کا افسانہ ہے؟

- (A) سلام بن رزاق
- (B) شفیق جاوید
- (C) مشرف عالم ذوقی
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-27. ”بھجنگے اڑانا“ اس محاورے کا درست مطلب کیا ہے؟

- (A) بچ بولنا
- (B) بھنگ پینا
- (C) مفلس ہونا
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-23. ’الماں‘ کا مترادف ہے؟

- (A) ہیرا
- (B) سونا
- (C) نام
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-28. ”ٹیرھی کھیر“ درست جواب کی نشاندہی کریں؟

- (A) ضرب المثل
- (B) کہاوت
- (C) محاورہ
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-24. ’عقبی‘ کا مترادف الفاظ کیا ہوگا؟

- (A) پرندہ
- (B) آخرت
- (C) آسمان
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-29. درجہ ذیل میں درست جملے کی نشاندہی کیجئے۔

- (A) ایک ہوشیار لڑکا رفیق تھا
- (B) رفیق ایک ہوشیار لڑکا تھا
- (C) ایک ہوشیار لڑکا تھا رفیق
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-25. ’جاناوانہ‘ میں وانہ کس کی مثال ہے؟

- (A) کلام
- (B) مہمل
- (C) کلمہ
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-30. درجہ ذیل میں سے درست جملے کی نشاندہی کیجئے۔

- (A) ہمارے اسکول کا پرنسپل اچھا نہیں ہیں
- (B) میرے پاس دس کتاب ہے
- (C) تمہارے پاس دو کتابیں ہیں
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

U-26. ”میں تھورا سا سویا“ اس جملے میں کونسی صفت ہے؟

- (A) صفت مقداری
- (B) صفت عددی
- (C) صفت
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

(Bengali Language)

B-9. “ঢ” স্বনি—

- (A) অঘোষ মূর্ধণ্য মহাপ্রাণ স্বনি
- (B) অঘোষ তালব্য মহাপ্রাণ স্বনি
- (C) ঘোষ মূর্ধণ্য অল্পপ্রাণ স্বনি
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে ংকের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

B-10. লাস্পল > নাস্পল—ংই ধ্বনিপরিবর্তনের দৃষ্টান্তটি—

- (A) সমীভবনের অন্তর্গত
- (B) বিষমীভবনের অন্তর্গত
- (C) বর্ণবিকারের অন্তর্গত
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে ংকের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

B-11. “কাগজ” শব্দটি—

- (A) আরবি শব্দ
- (B) ফারসি শব্দ
- (C) চিনা শব্দ
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে ংকের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

B-12. “পর” ও “পর” শব্দ দুটিকে সন্ধিবদ্ধ করলে হয়—

- (A) পরপর
- (B) পরাপর
- (C) পরস্পর
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে ংকের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

B-13. “অনুজ্ঞ কর্তা” বলা হয়—

- (A) কর্তৃবাচ্যের কর্তাকে
- (B) কর্মবাচ্যের কর্তাকে
- (C) ভাববাচ্যের কর্তাকে
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে ংকের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

B-14. “তুমি” সর্বনামটির উৎপত্তি—

- (A) “তদ” শব্দ থেকে
- (B) “তদা” শব্দ থেকে
- (C) “যুগ্মদ” শব্দ থেকে
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে ংকের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

B-15. “কমলাকাস্ত সারাদিন পড়ছে”—ংখানে “পড়ছে” ক্রিয়াপদটি—

- (A) অকর্মক ক্রিয়া
- (B) সক্রমক ক্রিয়া
- (C) দ্বিকর্মক ক্রিয়া
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে ংকের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

B-16. ৯৯ সংখ্যাটির পূরণ-বাচক শব্দ—

- (A) ংনশততম
- (B) ংরানব্বই
- (C) নবনবতি
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে ংকের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

B-17. “আকাশবাণী” সমাসবদ্ধ পদটির ব্যাসবাক্য হবে—

- (A) আকাশের বাণী
- (B) আকাশ মারফত প্রেরিত বাণী
- (C) আকাশ রূপ বাণী
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে ংকের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

- B-18.** “নী + ণক-নায়ক”—এখানে প্রত্যয়বদ্ধ “নায়ক” শব্দটিতে স্বরের যে-পরিবর্তন ঘটেছে তাকে বলা যায়—
- (A) গুণ
(B) বৃদ্ধি
(C) সম্প্রসারণ
(D) উপরোক্তগুলির মধ্যে একের থেকে অধিক
(E) উপরের কোনোটিই নয়

“গ্রীক দেশের এক অংশের নাম থেসেলী। সেই রাজ্যের যুবরাজ পিল্যুসের থেটীস্ নাম্নী সাগরসমুদ্রা এক দেবীর সহিত পরিণয় হয়। থেটীস্ দেবযোনি, সুতরাং তাহার বিবাহ-সমারোহে সকল দেব-দেবী নিমন্ত্রিত হইয়া রাজনিকেতনে আবির্ভূত হইয়ন বিবাদদেবী নাম্নী কলহকারিণী এক দেবকন্যা আহত না হওয়াতে মহারোষাবেশে বিবাদ উপস্থিত করিবার মানসে এক অদ্ভুত কৌশল করেন। অর্থাৎ একটা স্বর্ণফলে, যে রূপে সর্বোৎকৃষ্টা, সেই এ ফলের প্রকৃত অধিকারিণী, এই কয়েকটা কথা লিখিয়া দেবীদলের মধ্যস্থলে নিষ্ক্ষেপ করেন। হীরী জ্যুসের পত্নী অর্থাৎ দেবকুলের ইন্দ্রানী শচী; আথেনী, জ্ঞানদেবী অর্থাৎ সরস্বতী এবং অপ্রোদীতী, প্রেমদেবী অর্থাৎ রতি, এই তিনজনের মধ্যে এই ফলোপলক্ষে বিষম বিবাদ ঘটিয়া উঠিলে তাহারা ঈডা পর্বতে রাজনন্দন স্কন্দরের নিকট উপস্থিত হইলেন, এবং তৎসম্মিধানে আদ্যোপান্ত সমস্ত বৃত্তান্ত বর্ণন করিয়া তাঁহাকেই এ বিষয়ে নির্ণেতা স্থির করিলেন।’

- B-19.** বিবাহ উপলক্ষে দেবদেবীরা উপস্থিত হন—

- (A) দেবসভায়
(B) থেসেলার গৃহে
(C) পিল্যুসের গৃহে
(D) উপরোক্তগুলির মধ্যে একের থেকে অধিক
(E) উপরের কোনোটিই নয়

- B-20.** দেবীদের মধ্যে সোনার ফল নিষ্ক্ষেপ করেন

- (A) এক কলহকারিণী দানবী
(B) এক দেবকন্যা
(C) থেসেলী
(D) উপরোক্তগুলির মধ্যে একের থেকে অধিক
(E) উপরের কোনোটিই নয়

- B-21.** দেবকুলের ইন্দ্র হলেন—

- (A) জ্যুস
(B) আথেন
(C) হীরী
(D) উপরোক্তগুলির মধ্যে একের থেকে অধিক
(E) উপরের কোনোটিই নয়

- B-22.** সোনার ফল নিয়ে বিবাদ বেঁধেছিল

- (A) শচী-রতি-সরস্বতীর মধ্যে
(B) থেটাসবিবাদদেবী-হীরীর মধ্যে
(C) হীরী-অপ্রোদীতী-থেটীসের মধ্যে
(D) উপরোক্তগুলির মধ্যে একের থেকে অধিক
(E) উপরের কোনোটিই নয়

- B-23.** শ্রেষ্ঠ সুন্দরী নির্ণয়ের ভার পড়েছিল—

- (A) স্কন্দরের উপর
(B) পিল্যুসের উপর
(C) ঈডার রাজার উপর
(D) উপরোক্তগুলির মধ্যে একের থেকে অধিক
(E) উপরের কোনোটিই নয়

- B-24.** “বিবাহ-সমাহার” পদটি—

- (A) যুক্তপদ
(B) সমস্তপদ
(C) যৌগিক পদ
(D) উপরোক্তগুলির মধ্যে একের থেকে অধিক
(E) উপরের কোনোটিই নয়

‘নারী আর পুরুষ মিলিয়ে যে-সামগ্রিক মানুষ, তারই ধর্মকে রবীন্দ্রনাথ বলেছেন “মানুষের ধর্ম”। অথচ ঠিক এর উলটো কথাই বহু যুগ ধরে আগুবােকের মর্যাদা পেয়ে এসেছে: চিত্তশক্তির সম্পদ পুরুষের, আর নারী প্রাণশক্তির প্রতিমা। জৈবপ্রকৃতির শাসন লঙ্ঘন করে পুরুষের প্রমুক্ত চিত্তশক্তি যে-দুর্জয় তপস্যা শুরু করে, তাকে বারে বারে পরগদস্ত ও পরাভূত করে প্রকৃতির দ্বিতী প্রাণশক্তিরদপা নারী। পুরাণে পুনরাবৃত্ত তপোভঙ্কা-কাহিনীর মূলে এই বিশেষ দৃষ্টিভঙ্গিই ত্রিাশীল। কিন্তু পুরুষের সঙ্গে চিত্তশক্তির আর নারীর সঙ্গে প্রাণশক্তির এই সমীকরণটিকে রবীন্দ্রনাথ কোনোদিনই চূড়ান্তভাবে স্বীকার করেন নি। মানবসত্তার ভিন্ন ভিন্ন উপকরণকে চরিত্রায়িত করে যখন তৈরি হল পাঞ্চভৌতিক সভা তখন নারীচরিত্র দীপ্তির মধ্যেই শাণিত হয়ে উঠল চিত্তশক্তির প্রার্থক্য। সবুজপত্র পর্ব থেকে শুরু করে রবীন্দ্রনাথের অঙ্কিত নারীচরিত্রে চিত্তশক্তির এই প্রার্থক্যই উত্তরোত্তর বৃদ্ধি পেয়েছে। চতুরঙ্গ-র দামিনী, তিন সঙ্গী-র বিভা ও অচিরা এবং “বদনাম” গল্পের সৌদামিনী নামের দিকে এই প্রসঙ্গে দৃষ্টি দেওয়া প্রয়োজন। অচিরা নামের তাৎপর্য ব্যাখ্যা করে নবীনমাধব বলেছে, ‘যার প্রকাশ হতে বিলম্ব হল না, বিদ্যুতের মতো।’ দামিনী, বিভা আর সৌদামিনীর নামরূপেও সেই চকিত-আলোর দীপ্তি বিচ্ছুরিত। নারীচিহ্নের এই আলো রবীন্দ্রনাথের কবিভাষায় “মাধুর্য” এই “মাধুর্য”কে রবীন্দ্রনাথ “লালিত্য” থেকে পৃথক করে নিয়েছেন।’

B-25. “মানুষের ধর্ম” বলতে রবীন্দ্রনাথ বোঝেন—

- (A) নারী-পুরুষের মিলিত আধ্যাত্মিক সাধনা
- (B) পুরুষের চিত্তশক্তি ও প্রাণশক্তিকে
- (C) নারী-পুরুষের মিলিত সামগ্রিক বৈশিষ্ট্যকে
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে একের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

B-26. পুরাণে তপোভঙ্ক-কাহিনীর মূলে যে-দৃষ্টিভঙ্গি ত্রিাশীল—

- (A) পুরুষের চিত্তশক্তিকে নারী পরাজিত করছে
- (B) পুরুষের প্রাণশক্তিকে নারী পরাজিত করছে
- (C) নারীর চিত্তশক্তি জিতে যাচ্ছে
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে একের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

B-27. “চিত্তশক্তি” পদটির ব্যাসবাক্য—

- (A) চিত্তের শক্তি
- (B) চিত্ত রূপ শক্তি
- (C) যা চিত্ত তাই শক্তি
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে একের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

B-28. নবীনমাধব চরিত্রটি যে-রচনায় আছে—

- (A) উপন্যাসে
- (B) প্রবন্ধে
- (C) ছোটো গল্পে
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে একের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

B-29. রবীন্দ্রনাথের কবিভাষায় “মাধুর্য” বলতে বোঝানো হয়েছে—

- (A) নারীর প্রাণশক্তিকে
- (B) পুরুষের চিত্তশক্তিকে
- (C) নারীর চিত্তশক্তি ও প্রাণশক্তিকে
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে একের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

B-30. “লালিত্য” শব্দটির ব্যুৎপত্তি নিম্নরূপ—

- (A) ললিত + য্য
- (B) ললিত + যৎ
- (C) লালিত্ + য
- (D) উপরোক্তগুলির মধ্যে একের থেকে অধিক
- (E) উপরের কোনোটিই নয়

PART - II
(GENERAL STUDIES)

31. A player makes 7 complete revolutions of a circular path to complete a race of 2200 metres. The radius of the circular path is :
 $\left(\pi = \frac{22}{7}\right)$
 (A) 42 metres
 (B) 45 metres
 (C) 50 metres
 (D) More than one of the above
 (E) None of the above
32. If the capacity of a cylindrical tank is 1848 m^3 and the diameter of its base is 14 m, the depth of the tank is : $\left(\pi = \frac{22}{7}\right)$
 (A) 8 m
 (B) 12 m
 (C) 16 m
 (D) More than one of the above
 (E) None of the above
33. If $\frac{1}{8}$ th of a number is 30, what will be 62% of that number?
 (A) 181.3
 (B) 178.24
 (C) 148.8
 (D) More than one of the above
 (E) None of the above
34. The salary of an officer is increased by 25%. By what percent should the new salary be decreased to restore the original salary?
 (A) 25
 (B) 22.5
 (C) 20
 (D) More than one of the above
 (E) None of the above
35. By what number should $\left(-\frac{2}{3}\right)^{-3}$ be divided so that the quotient is $\left(\frac{4}{9}\right)^{-2}$?
 (A) $\frac{2}{3}$
 (B) $-\frac{2}{3}$
 (C) $-\frac{3}{2}$
 (D) More than one of the above
 (E) None of the above
36. If $x + \frac{1}{x} = 5$, what is the value of $x^4 + \frac{1}{x^4}$?
 (A) 525
 (B) 527
 (C) 529
 (D) More than one of the above
 (E) None of the above
37. A bag contains 5-rupee, 2-rupee and 1-rupee coins in the ratio 2 : 3 : 4. The total value of all the coins is ₹2,000. How many coins of 2-rupee are there in the bag?
 (A) 200
 (B) 250
 (C) 400
 (D) More than one of the above
 (E) None of the above
38. The interior angle of a regular polygon exceeds its exterior angle by 108° . How many sides does the polygon have?
 (A) 10
 (B) 9
 (C) 8
 (D) More than one of the above
 (E) None of the above

PART - II
(GENERAL STUDIES)

31. एक खिलाड़ी किसी वृत्ताकार पथ के 7 पूरे चक्कर लगाकर 2200 मीटर की दौड़ पूरी करता है। वृत्ताकार पथ की त्रिज्या है : $\left(\pi = \frac{22}{7}\right)$
- (A) 42 मीटर
(B) 45 मीटर
(C) 50 मीटर
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
32. यदि किसी बेलनाकार टैंक की धारिता 1848 मी^3 और उसके आधार का व्यास 14 मी हो, तो टैंक की गहराई होगी : $\left(\pi = \frac{22}{7}\right)$
- (A) 8 मी
(B) 12 मी
(C) 16 मी
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
33. यदि किसी संख्या का आठवाँ भाग 30 है, तो उस संख्या का 62% कितना होगा?
- (A) 181.3
(B) 178.24
(C) 148.8
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
34. एक अधिकारी का वेतन 25% बढ़ा दिया जाता है। नये वेतन को कितने प्रतिशत घटा दिया जाय कि वह पुराने वेतन पर आ जाय?
- (A) 25
(B) 22.5
(C) 20
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
35. $\left(-\frac{2}{3}\right)^{-3}$ को किस संख्या से विभाजित किया जाय कि भागफल $\left(\frac{4}{9}\right)^{-2}$ हो?
- (A) $\frac{2}{3}$
(B) $-\frac{2}{3}$
(C) $-\frac{3}{2}$
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
36. यदि $x + \frac{1}{x} = 5$, तो $x^4 + \frac{1}{x^4}$ का क्या मान है?
- (A) 525
(B) 527
(C) 529
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
37. एक थैले में 5-रूपये, 2-रूपये तथा 1-रूपये के सिक्के 2 : 3 : 4 के अनुपात में हैं। सभी सिक्कों का कुल मूल्य ₹2000 है। थैले में 2-रूपये के कितने सिक्के हैं?
- (A) 200
(B) 250
(C) 400
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
38. एक समबहुभुज का अन्तः कोण उसके बहिष्कोण से 108° अधिक है। इस बहुभुज में कितनी भुजाएँ हैं?
- (A) 10
(B) 9
(C) 8
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

39. Zinc Oxide is normally used in the manufacture of
(A) Paints
(B) Explosives
(C) Solvents
(D) More than one of the above
(E) None of the above
40. Lenz's law is derived from the law of conservation of
(A) Magnetism
(B) Momentum
(C) Charge
(D) More than one of the above
(E) None of the above
41. Glycogen stored in liver and muscles of human body is in form of
(A) Monosaccharide
(B) Polysaccharide
(C) Protein
(D) More than one of the above
(E) None of the above
42. In which of the following blood has defective haemoglobin?
(A) Haematoma
(B) Sickle cell Anaemia
(C) Haemophilia
(D) More than one of the above
(E) None of the above
43. In which of the following medicine production, ethyl alcohol can be used?
(A) Antiseptic
(B) Antipyretic
(C) Anti-allergic
(D) More than one of the above
(E) None of the above
44. Velocity of sound at 15°C and 380mm pressure is 340m. sec^{-1} . If the pressure is doubled without change of temperature, the velocity of sound would become
(A) 680m. sec^{-1}
(B) 170m. sec^{-1}
(C) 190m. sec
(D) 340m. sec^{-1}
(E) None of the above
45. If a bacterium cell divides in every 15 min, how many bacteria will be formed in 2 hours.
(A) 8
(B) 16
(C) 64
(D) 256
(E) None of the above
46. Plants and animal cell differ in which of the following structure?
(A) Enzymes
(B) Nuclei
(C) Cell wall
(D) More than one of the above
(E) None of the above
47. According to the recent report of forbes, which is the strongest currency in the world?
(A) Omani Rial
(B) Kuwaiti Dinar
(C) Bahrain Dinar
(D) More than one of the above
(E) None of the above
48. In which city of Maharashtra did PM Narendra Modi launch 8 AMRUT projects?
(A) Kollam
(B) Baroda
(C) Solapur
(D) More than one of the above
(E) None of the above

39. जिंक आक्साइड का साधारण रूप से किस के उत्पादन में उपयोग होता है
(A) पेन्ट
(B) विस्फोटकों
(C) घोलकों
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
40. लेन्ज़ के नियम की व्युत्पत्ति के लिए निम्न में किसके संरक्षण नियम का उपयोग होता है?
(A) चुम्बकत्व
(B) संवेग
(C) आवेश
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
41. मानव शरीर के यकृत एवं मांस पेशियों में संधारित ग्लाइकोज़ेन का रूप होता है :
(A) मोनोसैकाराइड
(B) पॉलीसैकाराइड
(C) प्रोटीन
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
42. रक्त में त्रुटिपूर्ण हेमोग्लोबिन निम्न में किसमें दिखता है?
(A) रक्तगुल्म
(B) दात्र कोशिका अरक्तता
(C) हेमोफीलिया
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
43. निम्न में किस प्रकार की दवाई उत्पादन में इथाइल अल्कोहल का उपयोग किया जा सकता है?
(A) एन्टी सेप्टिक
(B) एन्टी पाइरेटिक
(C) एन्टी-एलर्जिक
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
44. 15°C ताप एवं 380mm दाब पर ध्वनि वेग 340 मी.से^{-1} है। यदि ताप को अपरिवर्तित रखते हुए दाब को दो गुना कर दिया जाय तब ध्वनि वेग का मान होगा
(A) 680 मी.से^{-1}
(B) 170 मी.से^{-1}
(C) 190 मी.से^{-1}
(D) 340 मी.से^{-1}
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
45. यदि एक जीवाण्विक कोशिका प्रत्येक 15 मिनट में विभक्त होती है तब 2 घंटे में कितने जीवाण्विक निर्मित होंगे?
(A) 8
(B) 16
(C) 64
(D) 256
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
46. पौधों एवं पशु कोशिकाओं में अन्तर निम्न में किस संरचना से स्पष्ट होता है?
(A) एंजाइम
(B) नाभिक
(C) कोशिका भित्ति
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
47. फोर्ब्स का हालिया रिपोर्ट के अनुसार दुनियाँ की सबसे मजबूत मुद्रा कौन-सी है?
(A) ओमानी रियाल
(B) कुवैती दीनार
(C) बहरीन दीनार
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
48. पी.एम. नरेन्द्र मोदी ने 8 अमृत परियोजनाओं की शुरुआत महाराष्ट्र के किस शहर से की?
(A) कोल्लम
(B) बड़ौदा
(C) सोलापुर
(D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
(E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

49. IIT Madras has tied up with whom to launch the Mobility Simulation Lab?
(A) Altair
(B) Starlink
(C) Farber Speciality Lab
(D) More than one of the above
(E) None of the above
50. Who won the Best Actor Award at the Academy Awards 2024 (Oscars)?
(A) Dwayne Johnson
(B) Cillian Murphy
(C) Tom Cruise
(D) More than one of the above
(E) None of the above
51. Who was recently selected as the ICC Women's T20i Cricketer of the year 2023?
(A) Smriti Mandhana (India)
(B) Nat Seiver - Brunt (England)
(C) Hayley Mathews (West Indies)
(D) More than one of the above
(E) None of the above
52. Who was Crowned Miss World 2024 in Mumbai?
(A) Miss Czech Kristina Pishkova
(B) Miss India Sini Shetty
(C) Miss Lebanon Yasmina Zaytoun
(D) More than one of the above
(E) None of the above
53. In which country will the clean Energy Investor Forum be organised by IPEF?
(A) France
(B) Singapore
(C) Spain
(D) More than one of the above
(E) None of the above
54. India has acquired the right to operate the foreign Sittwe Port, it is in which country?
(A) Sri Lanka
(B) Bangladesh
(C) Myanmar
(D) More than one of the above
(E) None of the above
55. Mangrove forest of Ganga Delta is called
(A) Sunderban
(B) Sundergarh
(C) Surendranagar
(D) More than one of the above
(E) None of the above
56. Which river is frequently changing its course of flow in Bihar
(A) Gandak
(B) Kosi
(C) Punpun
(D) More than one of the above
(E) None of the above
57. Plant roots get water from soil as -
(A) Bound water
(B) Hygroscopic water
(C) Capillary water
(D) More than one of the above
(E) None of the above
58. How much equatorial diameter is larger than polar diameter?
(A) 36 km
(B) 43 km
(C) 49 km
(D) More than one of the above
(E) None of the above
59. The Indian Standard Time (IST) is taken at which longitude -
(A) 82.5° E
(B) 78.5° E
(C) 87.5° E
(D) More than one of the above
(E) None of the above

49. आईआईटी मद्रास ने ई मोबिलिटी सिमुलेशन लैब लान्च करने के लिए किसके साथ करार किया है ?
 (A) अल्टेयर
 (B) स्टारलिक
 (C) फार्बर स्पेशलिटी लैब
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
50. अकादमी पुरस्कार 2024 (ऑस्कर्स) में सर्वश्रेष्ठ अभिनेता का पुरस्कार किसने जीता ?
 (A) डवेन जॉनसन
 (B) सिलियन मर्फी
 (C) टामक्रूज
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
51. किसे हाल ही में वर्ष 2023 के लिए ICC महिला T20i क्रिकेटर आफ द ईयर चुना गया ?
 (A) स्मृति मंधाना (भारत)
 (B) नेट साइवर-ब्रंट (इंग्लैण्ड)
 (C) हेले मैथ्यूज (वेस्टइंडीज)
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
52. मुम्बई में सम्पन्न मिस वर्ल्ड 2024 का ताज किसके सिर पर सजा ?
 (A) मिसे चेक क्रिस्टीना पिसकोवा
 (B) मिस इन्डिया सिनी सेट्टी
 (C) मिस लेबनान यास्मीना जेयटाउन
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
53. आई पी ई एफ द्वारा क्लीन एनर्जी इन्वेस्टर फोरम का आयोजन किस देश में किया जायेगा ?
 (A) फ्रांस में
 (B) सिंगापुर में
 (C) स्पेन में
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
54. भारत ने विदेशी सिटवे बंदरगाह को संचालित करने का अधिकार हासिल किया है, यह किस देश में है ?
 (A) श्रीलंका में
 (B) बांग्लादेश में
 (C) म्यांमार में
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
55. गंगा डेल्टा के सदाबाहर वन क्षेत्र को क्या कहते हैं ?
 (A) सुन्दरवन
 (B) सुन्दरगढ़
 (C) सुरेन्द्रनगर
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
56. बिहार की कौन-सी नदी अपना मार्ग परिवर्तित करने के लिए जानी जाती है ?
 (A) गण्डक
 (B) कोसी
 (C) पुनपुन
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
57. वृक्ष की जड़ों को मृदा से पानी कैसे मिलता है ?
 (A) बँधा जल
 (B) आर्द्रता जल
 (C) केशिका जल
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
58. विषुवृत्तीय व्यास ध्रुवीय व्यास से कितना अधिक है ?
 (A) 36 किमी.
 (B) 43 किमी.
 (C) 49 किमी.
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
59. किस रेखांश पर भारतीय मानक समय अपनाया जाता है ?
 (A) 82.5° पूर्व (East)
 (B) 78.5° पूर्व
 (C) 87.5° पूर्व
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

60. In India 'Green revolution' is known to credit to whom?
(A) Dr. V. Kurian
(B) Dr. M.S. Swaminathan
(C) Sri. S.L. Bahuguna
(D) More than one of the above
(E) None of the above
61. Highest Mountain peak of India is known as
(A) Everest
(B) Kanchenjunga
(C) K-2
(D) More than one of the above
(E) None of the above
62. Indian continent was earlier part of
(A) Gondwanaland
(B) Tethys
(C) Pangea
(D) More than one of the above
(E) None of the above
63. Who led the Revolt of 1857 in Bihar?
(A) Tatya Tope
(B) Kunwar Singh
(C) Nana Saheb
(D) More than one of the above
(E) None of the above
64. The spiritual side of nationalism was voiced by
(A) Raja Ram Mohan Roy
(B) Swami Shraddhanand
(C) Swami Vivekananda
(D) More than one of the above
(E) None of the above
65. Which newspaper propagated strong nationalist views during India's freedom struggle?
(A) Pioneer
(B) Amrit Bazar Patrika
(C) Statesman
(D) More than one of the above
(E) None of the above
66. Who intervened in a dispute between the workers and mill owners of Ahmedabad in 1918?
(A) Vallabhbhai Patel
(B) Mahatma Gandhi
(C) Jamshedji Tata
(D) More than one of the above
(E) None of the above
67. Name the left-wing leader of Bihar Provincial Kisan Sabha who popularised this in Bihar?
(A) Karyanand Sharma
(B) Wadhwa Ram
(C) P.C. Joshi
(D) More than one of the above
(E) None of the above
68. Muddiman Committee was appointed to report on the working of the
(A) Dyarchy
(B) Communal representation
(C) Federalism
(D) More than one of the above
(E) None of the above
69. "He was a great unifier in India who taught us not only bare tolerance of others but the willing acceptance of them as our friends and comrades in common undertakings" who said it?
(A) Subhash Chandra Bose
(B) Balgangadhar Tilak
(C) Rajendra Prasad
(D) More than one of the above
(E) None of the above
70. Who proceeded to organise the Provisional Government of Free India outside the country?
(A) Raja Mahendra Pratap
(B) Rash Behari Bose
(C) Subhash Chandra Bose
(D) More than one of the above
(E) None of the above

60. भारत में 'हरित क्रांति' का श्रेय किसे जाता है?
 (A) डॉ. वी. कुरियन
 (B) डॉ. एम.एस. स्वामीनाथन
 (C) श्री. सुन्दरलाल बहुगुणा
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
61. भारत की सबसे ऊँची पर्वत श्रेणी कहते हैं -
 (A) एवरेस्ट
 (B) कंचनजंगा
 (C) के-2
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
62. भारतीय उपमहाद्वीप पूर्व में मूलतः एक भाग था -
 (A) गोण्डवाना लैण्ड का
 (B) टेथिस का
 (C) पैजिया का
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
63. बिहार में 1857 की क्रांति को किसने नेतृत्व दिया था?
 (A) तात्या टोपे
 (B) कुंवर सिंह
 (C) नाना साहेब
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
64. राष्ट्रवाद की आध्यात्मिक दिशा किस के द्वारा लोकप्रिय बनाया गया?
 (A) राजा राममोहन राय
 (B) स्वामी श्रद्धानन्द
 (C) स्वामी विवेकानन्द
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
65. भारत के स्वतन्त्रता आन्दोलन के दौरान गहन राष्ट्रवादी विचारों को किस समाचार-पत्र के द्वारा प्रचारित किया गया जाता था?
 (A) पायनियर
 (B) अमृत बाजार पत्रिका
 (C) स्टेट्समैन
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
66. 1918 में अहमदाबाद के मिल-मालिकों और मजदूरों के मध्य विवाद में किसने हस्तक्षेप किया था?
 (A) वल्लभभाई पटेल
 (B) महात्मा गांधी
 (C) जमशेदजी टाटा
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
67. बिहार के किस वाम-पंथी नेता ने बिहार प्रान्तीय किसान सभा को लोकप्रिय बनाया था नाम बताइये :
 (A) कर्यानन्द शर्मा
 (B) वधवा राम
 (C) पी.सी.जोशी
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
68. मुद्दीमन कमेटी को किसकी कार्यप्रणाली पर रिपोर्ट देने के लिए नियुक्त किया था?
 (A) द्वैत-प्रणाली
 (B) साम्प्रदायिक प्रतिनिधित्व
 (C) संघवाद
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
69. "भारत में वह महान एकता कर्ता था जिसने केवल दूसरों को सहिष्णु ही नहीं बनाया अपितु उनको अपने मित्रों और साथियों में आपसी जिम्मेदारी के साथ भी स्वीकार्य करवाया था" यह किसने कहा?
 (A) सुभाष चंद्र बोस
 (B) बालगंगाधर तिलक
 (C) राजेन्द्र प्रसाद
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं
70. देश के बाहर स्वतन्त्र भारत की अस्थाई सरकार को संगठित करने में कौन आगे बढ़ा?
 (A) राजा महेन्द्र प्रताप
 (B) रास बिहारी बोस
 (C) सुभाष चंद्र बोस
 (D) उपर्युक्त में से एक से अधिक
 (E) उपर्युक्त में से कोई नहीं

PART-III
(URDU)

71. اردو کی داغ بیل پنجاب کے علاقے میں پڑی۔ کس محقق کا خیال ہے؟
75. ریختہ کے ابتدائی نقوش کس کے یہاں ملتے ہیں؟
- (A) مسعود حسین خاں
(B) سید سلیمان ندوی
(C) محمود شیرانی
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
- (A) ولی
(B) فائز
(C) مضمون
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
72. گرونانک کا کلام ملتا ہے۔
76. اصلاحِ زبان کی تحریک ردِ عمل ہے؟
- (A) اردو میں
(B) پنجابی میں
(C) فارسی میں
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
- (A) ریختہ گوئی کے خلاف
(B) شاعری کے خلاف
(C) ایہام گوئی کے خلاف
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
73. غزل کس زبان کا لفظ ہے؟
77. اسد اللہ خاں غالب پیدا ہوئے تھے؟
- (A) ترکی زبان کا
(B) فارسی زبان کا
(C) عربی زبان کا
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
- (A) 1798ء میں
(B) 1799ء میں
(C) 1796ء میں
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
74. جان گل کرسٹ کا پورا نام تھا؟
78. سودا کے ہمعصر قصیدہ نگار ہیں؟
- (A) جان باتھوک گل کرسٹ
(B) جان جاسن گل کرسٹ
(C) جان تھامس گل کرسٹ
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
- (A) میر تقی میر
(B) داغ
(C) مومن
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

79. سودا کو قصیدے کا ”نقاشِ اول“ کس نے کہا ہے؟
- (A) میر نے
(B) مصحفی نے
(C) میر حسن نے
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
80. غالب کے اردو قصائد کی تعداد ہے؟
- (A) دو
(B) سات
(C) چار
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
81. ڈاکٹر گیان چند نے لسانیات کی تعریف کی ہے۔
- (A) زبان کے سائنسی طریقہ مطالعہ کو لسانیات کہتے ہیں۔
(B) زبان کا باقاعدہ اور سائنسی مطالعہ لسانیات کہلاتا ہے۔
(C) زبان کے باقاعدہ مطالعہ کو لسانیات کہتے ہیں۔
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
82. دبستانِ لکھنؤ سے وابستہ شاعر ہے؟
- (A) منیر
(B) حاتم
(C) شاکر
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
83. سلطان احمد شاہ بہمنی کے دور میں فخر الدین نظامی کی لکھی گئی مثنوی کا نام ہے؟
- (A) قطب مشتری
(B) نوسر ہار
(C) کدم راؤ پدم راؤ
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
84. محمد اسماعیل میرٹھی کی پیدائش ہوئی؟
- (A) بمبئی میں
(B) لکھنؤ میں
(C) لاہور میں
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
85. نظیر کا پورا نام ہے؟
- (A) نبی محمد
(B) ولی محمد
(C) غنی محمد
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
86. جدید اردو تنقید، اصول و نظریات کے مصنف ہیں؟
- (A) شارب رد و لوی
(B) عبادت بریلوی
(C) گوپی چند نارنگ
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

87. داستان ”رانی کیتکی کی کہانی“ کی ہیروئن کا نام ہے؟
 (A) رانی کیتکی
 (B) مدن بان
 (C) رانی کیتکی
 (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
88. جدید غزل کے شاعر ہیں؟
 (A) آتش
 (B) ناسخ
 (C) فانی بدایونی
 (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
89. فانی کا پورا نام کیا ہے؟
 (A) شوکت علی خاں
 (B) شبیر علی خاں
 (C) کاظم علی خاں
 (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
90. میر انیس کے والد کا نام تھا؟
 (A) میر تمیز
 (B) میر مستحسن خلیق
 (C) مرزا دبیر
 (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
91. چہرہ اور رُجُو کس صنف کے حصے ہیں؟
 (A) قصیدہ
 (B) مثنوی
 (C) مرثیہ
 (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
92. اودھ پنچ کی اشاعت کس سن میں ہوئی؟
 (A) 1876ء
 (B) 1877ء
 (C) 1878ء
 (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
93. ”زید پور کا پیر“ کے افسانہ نگار کا نام ہے؟
 (A) پطرس بخاری
 (B) عظیم بیگ چغتائی
 (C) مرزا فرحت اللہ بیگ
 (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
94. ”اردو شاعری پر ایک نظر“ کتاب کے مصنف ہیں؟
 (A) آل احمد سرور
 (B) احتشام حسین
 (C) کلیم الدین احمد
 (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

95. ڈرامہ ”سفید خون“ کے ڈرامہ نگار ہیں؟
 (A) احمد شجاع
 (B) عابد حسین
 (C) اشتیاق حسین
 (D) حسہ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسہ بالا میں سے کوئی نہیں
96. رباعی میں مصرعوں کی تعداد ہوتی ہے؟
 (A) 6
 (B) 8
 (C) 4
 (D) حسہ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسہ بالا میں سے کوئی نہیں
97. ایہام گوئی کا موحد تسلیم کیا جاتا ہے؟
 (A) مضمون کو
 (B) آبر کو
 (C) ناجی کو
 (D) حسہ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسہ بالا میں سے کوئی نہیں
98. مقدمہ شعر و شاعری کو اردو شاعری کا پہلا مینی فیسٹو قرار دیا ہے؟
 (A) محمد حسین آزاد نے
 (B) آل احمد سرور نے
 (C) احتشام حسین نے
 (D) حسہ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسہ بالا میں سے کوئی نہیں
99. جوش کی آپ بیتی کا نام ہے؟
 (A) حیات سعدی
 (B) حیات جاوید
 (C) یادوں کی برات
 (D) حسہ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسہ بالا میں سے کوئی نہیں
100. ”جامع القواعد“ کے مصنف کا نام ہے؟
 (A) محمد حسین آزاد
 (B) سر سید احمد خاں
 (C) امانت صہبائی
 (D) حسہ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسہ بالا میں سے کوئی نہیں
101. ”عود ہندی“ مجموعہ ہے؟
 (A) افسانوں کا
 (B) خطوط کا
 (C) کہانیوں کا
 (D) حسہ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسہ بالا میں سے کوئی نہیں
102. سر سید کے رفقاء میں سے ہیں؟
 (A) منشی سجاد حسین
 (B) شیخ عبدالقادر
 (C) مولوی چراغ علی
 (D) حسہ بالا میں سے ایک سے زائد
 (E) حسہ بالا میں سے کوئی نہیں

دکھانے لگے۔ یہیں نواب رضا خاں نائب نواب آصف اللہ ولہ کے ذریعہ ان کی ملاقات کرنل اسکاٹ سے ہوئی۔ کرنل اسکاٹ ان سے مل کر بہت خوش ہوئے۔ انہوں نے دوسروں پر پیہ ماہوار پر کلکتہ بھیج دیا۔ پانچ سو روپیہ زادراہ کے لئے دئے۔ کلکتہ پہنچ کر افسوس فورٹ ولیم کالج کے شعبہ تصنیف و ترجمہ میں ملازم ہو گئے۔

103. سرسید احمد خاں پیدا ہوئے تھے؟

- (A) دہلی میں
(B) کلکتہ میں
(C) لکھنؤ میں
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

106. میر شیر علی افسوس کائنات ولادت ہے؟

- (A) 1734ء
(B) 1736ء
(C) 1735ء
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

104. ناسخ کا پورا نام ہے؟

- (A) مرزا محمد رضا
(B) میر قمر الدین
(C) شیخ امام بخش
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

107. افسوس کے والد کا نام تھا؟

- (A) میر شجاعت علی خاں
(B) میر مظفر علی خاں
(C) میر زکات علی خاں
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

105. نواب واجد علی شاہ تخلص اختیار کرتے تھے؟

- (A) اختر
(B) اسد
(C) مصحفی
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

ہدایت: سوال 106 تا 125 ذیل میں اقتباس دئے گئے ہیں۔ ان کے نیچے پانچ متبادل (A), (B), (C), (D) اور (E) جواب دئے گئے ہیں۔ آپ اقتباسات کو غور سے پڑھئے اور صحیح جواب کی نشاندہی کیجئے۔

108. افسوس کے شاعری کے استاد تھے؟

- (A) میر حیدر علی حیراں
(B) عطا حسین تحسین
(C) میر بہادر علی حسین
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

اقتباس

نام میر شیر علی تخلص افسوس۔ والد کا نام میر مظفر علی خاں تھا۔ یہ میر قاسم کے داروغہ توپ خانہ تھے۔ میر شیر علی 1735ء میں پیدا ہوئے۔ لکھنؤ کے قیام میں افسوس کو شاعری کا شوق ہو گیا اور اپنا کلام میر حیدر علی حیراں کو

109. لکھنؤ کے قیام میں افسوس کی ملاقات کس سے ہوئی؟
- (A) جان گل کرسٹ
(B) کرنل ڈاٹ
(C) کرنل اسکاٹ
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
110. افسوس فورٹ ولیم کالج کے کس شعبہ میں ملازم ہوئے۔
- (A) شعبہ تصنیف و ترجمہ
(B) شعبہ درس و تدریس
(C) میرنشی
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
111. بارش کا صاف ستھرا پانی کس وجہ سے گدلا ہو جاتا ہے؟
- (A) پانی میں کیڑے مکوڑے پیدا ہو جانے سے
(B) مٹی کے ذرات، نمکیات اور دوسرے مادے شامل ہو جانے سے
(C) پانی میں مچھلیاں آ جانے سے
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

112. گدلا پانی پینے سے بیماریاں پھیلتی ہیں؟
- (A) بخار، نزلہ، زکام
(B) سردی، نمونیا اور پیلیا
(C) پیچش، قبض، پیٹ کا درد اور ہیضہ
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

اقتباس

113. بارش کا پانی قدرتی طور پر صاف ستھرا اور پینے کے قابل ہوتا ہے۔ جب وہ زمین پر بہتا ہے تو نالوں کی شکل میں بہتا ہوا ندیوں اور تالابوں میں جمع ہو جاتا ہے۔ اس پانی میں مٹی کے ذرات، نمکیات اور دوسرے مادے بھی شامل ہو جاتے ہیں۔ اس وجہ سے یہ پانی گدلا ہو جاتا ہے اور پیچش، قبض، پیٹ کا درد اور ہیضہ جیسی بیماریاں پھیل جاتی ہیں۔ آلودہ پانی کو پینے کے قابل بنانے کے لئے اسے جوش دے کر ٹھنڈا کریں اور چھان کر کسی صاف پرتن میں رکھیں۔ پانی کو جوش دیتے وقت دو چمکی پوٹاشیم میگنیٹ ڈالنے سے جراثیم مر جاتے ہیں۔ گدلا پانی صاف کرنے کے لئے اسمیں پھٹکری کے ٹکڑے ڈالنے کے بعد کپڑے سے چھان لینا چاہئے۔ اس طرح مٹی کے ذرات تہے میں بیٹھ جاتے ہیں اور پانی صاف ہو جاتا ہے۔ یہ بھی ضروری ہے کہ پانی کے نلوں کو گندی نالیوں سے دور رکھا جائے۔
114. آلودہ پانی میں کیا ڈالنے سے جراثیم مر جاتے ہیں؟
- (A) پھٹکری
(B) پوٹاشیم پر میگنیٹ
(C) نمک
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

117. پروفیسر سید حسن عسکری نے حضرت شرف الدین یحییٰ منیری کے قلمی نسخے کا تعارف کرایا تھا جو شائع ہوا تھا؟

- (A) 1515ء
- (B) 1517ء
- (C) 1518ء
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

115. پانی کے نلوں کو ہمیں دور رکھنا چاہیے؟

- (A) گندی نالیوں سے
- (B) گندی جگہوں سے
- (C) گندی ہواؤں سے
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

118. سید عماد الدین عماد نے ”سیدھا راستہ“ تصنیف کیا تھا؟

- (A) 1672ء میں
- (B) 1670ء میں
- (C) 1674ء میں
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

اقتباس

اردو زبان و ادب کی ترقی میں بہار کو نمایاں مقام حاصل رہا ہے۔ آج بھی اردو زبان اس علاقے میں فروغ پا رہی ہے اور پہلے بھی یہاں اردو کو اہمیت حاصل رہی ہے۔ پروفیسر سید حسن عسکری نے حضرت شرف الدین یحییٰ منیری کے ایک قلمی نسخے کا تعارف کرایا ہے۔ یہ 911ھ (1515ء) میں لکھا گیا۔ اسکی نقل منیر شریف کی درگاہ میں موجود ہے۔ بہت ممکن ہے کہ اردو زبان کی سب سے پرانی تحریر یہی ہو۔

119. شمالی کی اردو نثر کا سب سے پہلا نمونہ قرار پاتا ہے۔

- (A) کر بل کتھا
- (B) نیرنگ خیال
- (C) آب حیات
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

سید عماد الدین عماد نے ایک نثری رسالہ ”سیدھا راستہ“ 1081ھ (1670ء) میں تصنیف کیا۔ قاضی عبدالودود نے اسے شائع کر دیا ہے۔ اس طرح یہ رسالہ شمالی کی اردو نثر کا سب سے پہلا نمونہ قرار پاتا ہے۔

116. اردو زبان و ادب کی ترقی میں کس صوبہ کو نمایاں مقام

حاصل ہے۔

120. شرف الدین یحییٰ منیری کا قلمی نسخے کی نقل موجود ہے۔

- (A) منیر شریف کی درگاہ میں
- (B) خواجہ معین الدین چشتی کی درگاہ میں
- (C) مولانا ضیاء الدین کی درگاہ میں
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

(A) راجستھان

(B) گجرات

(C) بہار

(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد

(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

اقتباس

میر تقی میر آگرہ میں پیدا ہوئے۔ ابھی بچے ہی تھے کہ والد کا انتقال ہو گیا۔ کچھ دن بعد وہ دہلی میں آئے۔ دہلی کی زندگی میں جب انتشار پیدا ہونے لگا تو میر تلاشِ معاش میں لکھنؤ چلے گئے۔ باقی زندگی لکھنؤ ہی میں گذاری اور وہیں ان کا انتقال ہوا۔

میر کلاسیکی اردو غزل کے ایک بڑے شاعر ہیں۔ وہ اردو غزل کے امام سمجھے جاتے ہیں۔ سادہ اور عام فہم الفاظ میں سوز و گداز کی کیفیات پیدا کرنے میں میر کا کوئی ثانی نہیں۔ غزلوں کے علاوہ شاعری کی دوسری اصناف میں بھی انہوں نے خوب جوہر دکھائے ہیں۔ ان کی مثنویوں ”بہارِ عشق“، ”فعلۃ عشق“ اور ”دریائے عشق“ کو بھی بہت شہرت ملی۔ فارسی میں اردو شعراء کا تذکرہ ”نکات الشعراء“ اور ”ذکر میر“ کے عنوان سے سوانح حیات بھی لکھی ہے۔ انہیں خدائے سخن کے لقب سے یاد کیا جاتا ہے۔

123.

میر کی مثنوی ہے؟

- (A) زہرِ عشق
- (B) بہارِ عشق
- (C) گلزارِ نسیم
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

124.

میر نے فارسی میں اردو شعراء کا تذکرہ لکھا ہے؟

- (A) نکات الشعراء
- (B) ذکرِ میر
- (C) مخزنِ نکات
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

121. میر تلاشِ معاش میں کہاں گئے تھے؟

125. میر کی سوانح حیات کا نام ہے؟

- (A) دہلی
- (B) لکھنؤ
- (C) آگرہ
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

122. کس شاعر کو اردو غزل کا امام سمجھا جاتا ہے؟

126. مندرجہ ذیل الفاظ میں سے موزوں لفظ یا کلمہ ہے؟

- (A) غالب کو
- (B) داغ کو
- (C) میر کو
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

- (A) سرک
- (B) وڑک
- (C) ووٹی
- (D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
- (E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

127. اقسامِ اسم ہیں؟
- (A) دو
(B) تین
(C) چار
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
128. ”میں تم سے کل ملاقات کروں گا“ اس جملے میں ضمیر متکلم ہے؟
- (A) تم
(B) وہ
(C) میں
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
129. صفتِ مقداری کہتے ہیں؟
- (A) ایسی صفت جس کا کسی ذات میں شامل ہونا پایا جائے۔
(B) وہ صفت جس سے کسی اسم کی تعداد، رتبہ یا درجہ شمار معلوم ہو۔
(C) وہ صفت جس سے کس چیز کی مقدار معلوم ہو۔
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
130. مندرجہ ذیل جملوں میں فعلِ حال کا جملہ ہے؟
- (A) لڑکیاں کھیلینگی۔
(B) لڑکیاں کھیل رہی ہیں۔
(C) لڑکیاں کھیل چکی ہیں۔
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
131. فعلِ ماضی کی قسمیں ہیں؟
- (A) 6
(B) 4
(C) 8
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
132. مندرجہ ذیل جملے میں حرفِ جار ہے؟
- (A) کتاب میز پر ہے۔
(B) سلیم اور زیر ساتھ رہتے ہیں۔
(C) اگر تم آئے تو میں چلوں گا
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
133. حروفِ اضافت کہتے ہیں؟
- (A) وہ کلمات جو دو اسموں یا ضمیر و اسم کے درمیان جوڑنے کا کام کرتے ہیں۔
(B) وہ کلمات جو دو اسموں یا ضمیر و اسم کو مخاطب کرنے یا پکارنے کا کام کرتے ہیں۔
(C) وہ کلمات جو سوال پوچھنے کے لئے استعمال کئے جاتے ہیں۔
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
134. مندرجہ ذیل الفاظ میں کون سا لفظ سابقہ ہے؟
- (A) اشک بار
(B) خوب تر
(C) روزِ نامچہ
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

135. مندرجہ ذیل الفاظ میں سے لاحقہ لفظ کی نشاندہی کیجئے۔
- (A) اُن پڑھ
(B) بروقت
(C) پانگ پوش
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
136. لفظ ”آرام“ کے مترادف الفاظ ہیں؟
- (A) خوشی، راحت، سکون
(B) چین، عیش، سکھ
(C) امیر، روح، ہنسی
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
137. مترادف الفاظ ہوتے ہیں؟
- (A) ایسے الفاظ جو ایک جیسے معنی رکھتے ہیں۔
(B) ایسے الفاظ جو ایک دوسرے کے متضاد ہوتے ہیں۔
(C) ایسے الفاظ جو دو لفظوں سے ملکر بنتے ہیں۔
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
138. ضرب المثل کی صحیح تعریف ہے؟
- (A) ایسے جملے جو دو کلموں سے مل کر بنتے ہوں
(B) دو لفظوں کو ملا کر جو لفظ بنائے جائیں
(C) ایسا جملہ یا جملے جن میں کوئی مثال دی جائے اور ان کے اصلی معنی کے بجائے دوسرے معنی نکلتے ہوں۔
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
139. جس حرف پر حرکت نہیں ہوتی وہ حرف کہلاتا ہے؟
- (A) متحرک
(B) ساکن
(C) تنوین
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
140. زیر (ا) کو عربی میں کیا کہتے ہیں؟
- (A) کسرہ
(B) مکسور
(C) مکسورہ
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
141. لفظ ”ظاہر“ کا متضاد لفظ ہوگا؟
- (A) شر
(B) راحت
(C) باطن
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
142. لفظ ”خبر“ کا جمع لفظ ہوگا؟
- (A) اخبار
(B) خبریں
(C) خبروں
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

143. مرثیہ لفظ کس لفظ سے بنا ہے؟
- (A) قصد سے
(B) رسم سے
(C) تشبیب سے
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
144. حُسنِ مطلع کسے کہتے ہیں؟
- (A) مطلعِ اوّل کے فوراً بعد آنے والا مطلع کا شعر
(B) غزل کے آخر میں آنے والا شعر
(C) غزل کا سب سے عمدہ شعر
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
145. دبیر کس صنف کے نمائندہ شاعر ہیں؟
- (A) قصیدہ
(B) مثنوی
(C) مرثیہ
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
146. ن۔م۔راشد کا پورا نام ہے؟
- (A) نظیر محمد
(B) نذر محمد
(C) نفیس محمد
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
147. نظمِ معری کو انگریزی میں کہتے ہیں؟
- (A) Free worse
(B) Prose poem
(C) Blank worse
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
148. تشبیب اور گریز کس صنف کے اجزاء ہیں؟
- (A) مرثیہ
(B) قصیدہ
(C) غزل
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
149. رباعی کے مشہور شاعر ہیں؟
- (A) امجد
(B) انیس
(C) غالب
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں
150. رباعی کو ایک اور نام سے بھی جانا جاتا تھا، وہ ہے؟
- (A) چہار بیت
(B) دو بیتی
(C) سہ ماسہ
(D) حسبِ بالا میں سے ایک سے زائد
(E) حسبِ بالا میں سے کوئی نہیں

کچے کام کے لئے جگہ

12/MAV/M-2024-03

पुस्तिका श्रृंखला

उम्मीदवार का अनुक्रमांक

--	--	--	--	--	--

प्रश्न-पुस्तिका

भाषा, सामान्य अध्ययन और उर्दू

समय : 2:30 घण्टे

पूर्णांक : 150

प्रश्नों के उत्तर देने से पहले नीचे लिखे अनुदेशों को ध्यान से पढ़ लें।

महत्वपूर्ण अनुदेश

- यह प्रश्न-पुस्तिका तीन भागों में विभाजित है - भाग-I, भाग-II एवं भाग-III। भाग-I में भाषा (अर्हता) के प्रश्न हैं, भाग-II में सामान्य अध्ययन के प्रश्न हैं तथा भाग-III में उर्दू के प्रश्न हैं।
- भाग-I, भाषा (अर्हता) में प्रश्न संख्या 1 से 30 तक प्रश्न हैं। भाग-I में अंग्रेजी भाषा में प्रश्न संख्या E-1 से E-8 तक (सभी के लिए समान), हिन्दी भाषा में प्रश्न संख्या H-9 से H-30 तक उर्दू भाषा में प्रश्न संख्या U-9 से U-30 तक तथा बांग्ला भाषा में प्रश्न संख्या B-9 से B-30 तक हैं। (अभ्यर्थी को तीन भाषाओं में से किसी एक भाषा के प्रश्न चुनने हैं) भाग-II में प्रश्न संख्या 31 से 70 प्रश्न और उनके उत्तर अंग्रेजी एवं हिन्दी में मुद्रित हैं तथा भाग-III में प्रश्न संख्या 71 से 150 तक हैं।
- सभी प्रश्नों का अंक समान हैं।
- प्रश्नों के उत्तर देने के लिए आपको उत्तर पत्रक प्रश्न पुस्तिका के अन्दर दिया गया है। अपने उत्तर पत्रक के निर्धारित स्थान में अपना अनुक्रमांक लिखें एवं कुटबद्ध करें तथा अन्य विवरण अवश्य लिखें अन्यथा आपका उत्तर पत्रक जाँचा नहीं जायेगा।
- परीक्षा आरम्भ होते ही आप अपनी प्रश्न-पुस्तिका एवं संलग्न उत्तर पुस्तिका की जाँच कर देख लें कि प्रश्न-पुस्तिका के ऊपर दायाँ ओर मुद्रित श्रृंखला एवं उत्तर पुस्तिका पर मुद्रित श्रृंखला समान है। कृपया यह भी जाँच लें कि पुस्तिका में रफ कार्य हेतु एक पृष्ठ (पृष्ठ सं. 31) सहित पूरे 32 मुद्रित पृष्ठ हैं और कोई प्रश्न या पृष्ठ बिना छपा हुआ या फटा हुआ या दोबारा आया हुआ या प्रश्न पुस्तिका एवं उत्तर पुस्तिका में मुद्रित श्रृंखला में अन्तर तो नहीं है। पुस्तिका एवं संलग्न उत्तर पुस्तिका में किसी प्रकार की त्रुटि पाने पर तत्काल इसके बदले इसी श्रृंखला की दूसरी सही पुस्तिका ले लें।
- इस पृष्ठ के ऊपर निर्धारित स्थान में अपना अनुक्रमांक अवश्य लिखें। प्रश्न-पुस्तिका पर और कुछ न लिखें।
- प्रत्येक प्रश्न के पाँच उत्तर - (A), (B), (C), (D) और (E) क्रम पर दिये गये हैं। उनमें से आप सबसे सही केवल एक उत्तर को चुनें और अपने उत्तर पत्रक पर अंकित करें। आपका कुल प्राप्तांक आपके द्वारा उत्तर पत्रक में अंकित सही उत्तरों पर निर्भर करेगा।
- उत्तर पत्रक में प्रत्येक प्रश्न संख्या के सामने पाँच वृत्त इस प्रकार बने हुए हैं - (A), (B), (C), (D) और (E)। प्रश्नों के उत्तर देने के लिए आपको अपनी पसन्द के केवल एक वृत्त को काली/नीली स्याही के बॉल-पॉइन्ट पेन से चिह्नित करना है। प्रत्येक प्रश्न के लिए केवल एक उत्तर को चुनें और उसे अपने उत्तर पत्रक में चिह्नित करें। आप उत्तर पत्रक में यदि एक प्रश्न के लिए एक से अधिक वृत्त में निशान लगाते हैं, तो आपका उत्तर गलत माना जायेगा। उत्तर पत्रक में उत्तर को चिह्नित करने के लिए केवल काली/नीली स्याही के बॉल-पॉइन्ट पेन का ही प्रयोग करें। किसी भी प्रकार का काट-कूट अथवा परिवर्तन मान्य नहीं है।
- यदि किसी प्रश्न में किसी प्रकार की कोई मुद्रण या तथ्यात्मक प्रकार की त्रुटि हो, तो प्रश्नों के अंग्रेजी तथा हिन्दी रूपान्तरों में से अंग्रेजी रूपान्तर को मानक माना जायेगा।
- प्रश्न-पुस्तिका से कोई पन्ना फाड़ना या अलग करना मना है। प्रश्न-पुस्तिका और उत्तर पत्रक को परीक्षा अवधि में परीक्षा भवन से बाहर कदापि न ले जायें। परीक्षा के समापन पर उत्तर पत्रक वीक्षक को अवश्य सौंप दें। उसके बाद आपको अपनी प्रश्न-पुस्तिका अपने साथ ले जाने की अनुमति है।
- ऊपर के अनुदेशों में से किसी एक का भी पालन नहीं करने पर आप पर आयोग के विवेकानुसार कार्रवाई की जा सकती है अथवा आपको दण्ड दिया जा सकता है।
- अभ्यर्थी उत्तर पत्रक को अपनी उपस्थिति में Self Adhesive LDPE Bag में पूरी तरह से पैक/सील करवाने के उपरांत ही परीक्षा कक्ष को छोड़ें।

303

Note : English version of the instructions is printed on the First Page of this Booklet.